

Ἀνατολῆς σχισματικῶν. Τὸ πρῶτον Ἑλληνικὸν Γυμνάσιον ἐν τῇ πρωτεύουσῃ τοῦ παπισμοῦ ἱδρυθὲν καὶ διοικούμενον ὑπὸ Ἕλληνας ἀπαρεγκλίτως ἐμμένοντος εἰς τὴν θρησκείαν τῶν πατέρων του, καὶ σεβομένου ἐν τῇ Ἀνατολῇ καὶ Δύσει διὰ τὸ ἔνδοξον τῆς καταγωγῆς, καὶ τὸ θαυμάσιον τῆς εὐρυμαθείας, ὀλίγην ἔφερε τὴν ἄγρην εἰς τὸ δίκτυον τοῦ ἀλιεύω. Ἰάνος ὁ Λάσκαρις, ἡ ψυχὴ τοῦ Γυμνασίου, ἀπῆλθεν ἐκ Ρώμης, καὶ ὅπισθεν ἐκείνου ἐκλείσθησαν καὶ αἱ θύραι τοῦτου. Τὴν ἀλωπεκὴν διεδέχθη ἡ λεοντὴ, καὶ πάλιν φοβερὰ ἀναφανῆσα εἰς τὰς Ἑλληνικὰς κτήσεις τῆς Δύσεως· ὁ ἀριθμὸς τῶν μαρτύρων τῆς ὀρθοδοξίας ἐπὶνύξησεν. Ἡ ἀλωπεκὴ καὶ πάλιν ἐκ Ρώμης ἐξεληυθῆσα περιώδευε τὴν Ἀνατολὴν χίνουσα δάκρυα πικρὰ ἐπὶ τῇ δουλείᾳ τῆς *εὐχίμορος σχισματικῆς Ἑλλάδος* τῆς ὁποίας υἱοῦται τὰ δυστυχῆ τέκνα ἀνοίγουσα εἰς αὐτὰ τὰς θύρας ἀδαπάνου μαθήσεως. Τῷ 1584 συνεστήθη ἐν Ρώμῃ ὑπὸ πάπα Γρηγορίου II' τὸ Ἑλληνικὸν Γυμνάσιον τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου· κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην, ἐπειδὴ τὸ δίκτυον τοῦ ἀλιεύω ἦτο χρυσόπλεκτον, καὶ τὰ ἄγκιστρα ἀπεκαλύπτοντο διὰ χρυσοῦ δελέατος, ἐξήχθη πλουσιωτέρα ἄγρᾳ, οὐχὶ ὅμως καὶ βεβρία διὰ τὸ ὀλισθηρὸν τῶν ἀγρευθέντων. Ὀλίγοι Ἕλληνες δραπέτιδαι ἐξυπηρέτησαν εἰλικρινῶς τὴν Ῥωμαϊκὴν αὐλὴν πρὸς βλάβην τῆς πατρίδος· οἱ πλείότεροι δωρεὰν διδασκόμενοι ὠμολόγουν ἐξ ἀνάγκης τὸν καθολικισμόν, καὶ τῆς ἐλαχίστης εὐκαιρίας παρυσιαζομένης ἀπεδιδρασκον ἐκείθεν καὶ φλογερούς ἐξετόξευον τοὺς Φιλιππικοὺς κατὰ τῆς θρησκείας ἐκείνης, ἥτις ἤθελε νὰ πνίξῃ τὴν φωνὴν τῆς συνειδήσεως δι' οὐχὶ ἐντίμων μέσων, καὶ τὴν Ἑλλάδα ὑποδουλώσῃ εἰς τὸ σκιδάριον τῶν δικτῶν τοῦ ἀλιεύω.

Ἡ Κρήτη, ἐν τῇ μεσαιωνικῇ φιλολογίᾳ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους ἀριστὰ μοναδικὴν παράδειγμα γονιμότητος· σχεδὸν τοὺς ἡμίσεις ὅλου τοῦ ἑλληνισμοῦ λογίους μόνον ἡ ἡρώϊκὴ αὐτὴ νῆτος παρήγαγεν. Εἰς τῶν τροφίμων τοῦ ἐν Ρώμῃ Γυμνασίου, καὶ τῶν φανατικωτέρων λατινοφρόνων ἐγένετο Νικόλαος Παπαδόπουλος ὁ Κομνηνός.

Β΄.

Ἐγεννήθη ἐν Κρήτῃ ὁ Παπαδόπουλος τῷ 1865 ἐξ εὐγενῶν σεμνυνῶ, ἑνὸς ἐπὶ τῇ ἐκ Κομνηνῶν καταγωγῇ. Κομιδὴ νέος· σταλεῖς εἰς Ρώμην ἐξεπαδεύθη ἐν τῷ Ἑλληνικῷ φροντιστηρίῳ ὑπὸ τὴν διέθυνσιν τῶν σοφῶν Ἰησοῦτῶν Βαρθολομαίου Καρενίου, καὶ Σιλβέστρου Μαύρου· διήκουσεν ὅστε-

ρον τὴν σειρὰν τῶν περὶ Καλλιτεχνίας μαθημάτων, καὶ ἀφωσιώθη ἐπὶ τέλους εἰς τὴν θεολογίαν καὶ τὸ κανονικὸν δίκαιον. Ἔως εἰς ἀπόκτησιν πλείονων γνώσεων ἠνάγκασεν αὐτὸν νὰ περιέλθῃ πολλὰ τῆς Ἰταλίας μέρη. Τῷ 1680 ἐσχολάρχητε τοῦ ἐν Καποδιστριά Γυμνασίου, καὶ τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1688 ἐλθὼν εἰς Πατάβιον ὠνομάσθη ἐκτακτὸς καθηγητὴς τοῦ κανονικοῦ δικαίου ἐν τῷ περιλαλήτῳ πανεπιστημίῳ τῆς πόλεως ταύτης. Κατ' Ἀπρίλιον 1703 προσεδάσθη τακτικὸς καθηγητὴς καὶ τὸν Φεβρουάριον 1713 ἔλαβε τὴν πρῶτην ἑδρὰν τοῦ αὐτοῦ δικαίου μετ' ἐμισθὸν χιλίων φλωρίων, αὐξηθέντων εἰς 1,500. Τὸν Νοέμβριον τοῦ 1738 ἐξήχησε τὴν ἀπὸ τῆς καθηγησίας παραιτήσιν, καὶ ἡ Ἑνετικὴ δημοκρατία ἀποδεχθεῖσα αὐτήν, ἐχορήγησεν εἰς τὸν Παπαδόπουλον, χάριν πεντηκονταετοῦς κερποφόρου διδασκαλίας ἰσόβιον σύνταξιν ἐκ φλωρίων χιλίων. Ἀπεβίωσεν ὁ Κρῆς οὗτος τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1750 ἐν ἡλικίᾳ ὀγδοήκοντα καὶ πέντε ἐτῶν.

Ὁ Παπαδόπουλος ἦν ἐκ τῶν ὀλίγων ἀληθῶς πεπαιδευμένων τοῦ 17' αἰῶνος· πολὺγλωττος, εὐρυμαθής, βιβλιογραφικώτατος· πολλοὶ δὲ καὶ διάφοροι ἐπλεξεν ἐγκωμιαστικὸν τῆς σοφίας αὐτοῦ στέφανον· ἡ δὲ Ῥωμαϊκὴ αὐλὴ ἐτίμησεν αὐτὸν δι' ἀξιώματος λίαν ἐπιζήλου παρὰ τοῖς τότε σοφοῖς τῶν Λατίνων. Ἐξυπηρετῶν τὸν καθολικισμόν ὁ δραπέτιδης οὗτος· εἰργάσθη μετὰ φανατισμοῦ ἀπλέτου κατὰ τῶν πρώην ὀρθοδόξων του, θέλων ἡ ἀποδείξῃ τὸ ῥηθὲν ὑπ' αὐτοῦ, ὅτι « ἐν Ἑλλάδι πολλοὶ σχισματικοί, ἡ Ἑλλὰς ὅμως οὐδέποτε σχισματικὴ ἐγένετο. »

Ἐκτὸς δώδεκα πονημάτων περὶ κανονικοῦ ἰδίου δικαίου πραγματευομένων, συνέγραψεν ὁ χαλκέντερος Κρῆς, *Praevotiones Mystagogicas*, τυπωθείσας ἐν Παταβίῳ τῷ 1696. Διὰ τοῦ συγγράμματος τούτου δοιμῶς ἐπιτίπτει κατὰ τοῦ σοφοῦ συμπατριώτου τοῦ Μιχάμου τοῦ Μαργουνίου, καὶ λοιπῶν προμάχων τῆς ὀρθοδοξίας.

Ἀλλὰ τὸ σπουδαιότερον τῶν συγγραμμάτων τοῦ Παπαδοπούλου, καὶ μνημεῖον ὄντως ἱκανὸν τῆς καταπληκτικῆς εὐρυμαθείας καὶ φιλοπονίας του εἶνε ἡ *Historia gymnasii Patavini*, ἐκδοθεῖσα ἐν Βενετίᾳ 1726 εἰς δύο τόμους· εἰς φύλλον.

Κ. ΣΑΘΑΣ.

Η ΠΡΩΤΗ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΕΤΟΥΣ

1867.

Καλοὶ μου ἀναγνώσται, ὠρταὶ ἀναγνώστριαι,

ἀνοίξατε καὶ τὰ δύο φύλλα τῆς θύρας σας! ἔρχεται ἡ Χρυσάλλις ἀνθρᾶ χάριεσσα εἰς τὰ κόκκινα ἐνδεδυμένη, ἔρχεται νὰ σᾶς εὐχηθῇ τὸ νέον ἔτος συνοδευομένη ὑπὸ τοῦ διανομέως αὐτῆς, ὅστις αὐτὴν τὴν φορὰν δὲν βιάζεται νὰ φύγῃ ἀλλὰ περιμένει εἰς τὸ κατώφλιον τοῦ μεγάρου σας... Ὁλοὶ βλέπετε σήμερον περιμένουν, ὅλοι κατὰ λαμβάνουν, ἐκτὸς ἴσως τῶν συντακτῶν τῆς Χρυσάλλιδος οἵτινες δίδουν χωρὶς νὰ λαμβάνουν. Οἱ ἔμποροι εἰς τὰς θύρας τῶν ἐργαστηρίων των περιμένουν ἀγοραστὰς ἔχοντες ὅλας αὐτῶν τὰς παγίδας ἐστημέναι· οἱ πονηροὶ μειδιδῶσι διότι ἡξέρουσαν ὅτι δὲν θὰ φύγετε μὲ χεῖρας κενὰς, δὲν θὰ δυνηθῆτε ν' ἀνθέζητε εἰς τόσους πειρασμοὺς παρατεταγμένους ἐνώπιόν σας.

Ἡ ἀγαπητὴ σας, γλυκυτάτη, χαριεστάτη αὐτὰς τὰς ἡμέρας περιμένει τὸ δῶρον τοῦ φιλάτου αὐτῆς μὲ παλμοὺς καρδίας· ἀλλοίμονον ὅμως, ἂν τὸ δῶρον εἶναι πολὺ μικρότερον τῶν προσδοκιῶν της! Τότε ὅσῳ πρὶν ὑπὸ τοῦ μειδιάματος εἶχε πλατυνθῇ τὸ πρόσωπόν της, τόσῳ τώρα θὰ κατέλθῃ εἰς μῆκος ἀγριωπὸν καὶ συνωφρωμένον!

Ἡ μνηστὴ περιμένει ἀδάμαντας, καὶ τοὺς περιμένει ἀνυπομόνως πρὸ τριῶν μηνῶν.

Τὰ φίλτατά σας τέκνα κυττάζουν σήμερον ὧν τῶν πρὸς ἐπίσκεψιν ἐρχομένων φίλων τὰ θηλάκια. Περιμένουν καὶ αὐτὰ τὰ καυμένα ἀμυξάκια, ἀλογάκια ξύλινα, καὶ συντάγματα μολυβδίνων στρατιωτῶν.

Οἱ ὑπηρετὰς σας ἐξαιρετικῶς τὰς πρᾶμονας τοῦ νέου ἔτους εἶναι προθυμότεροι εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν διαταγῶν σας, ἄγρυπνοι εἰς τὴν ὑπηρεσίαν των, διότι περιμένουν τὰ πρωτοχρονιάτικα.

Ὅλοι τῶν κατὰ περιμένουν· οἱ διπλωμάται περιμένουν νὰ ἀκούσωσι τοὺς χρησμούς τῶν ἰσχυρῶν τῆς γῆς διὰ νὰ κανονίσωσιν ἐπ' αὐτῶν τὰ διπλωματικά των ὠρολόγια καὶ οἱ ὑπάλληλοι πολιτικοὶ τε καὶ στρατιωτικοὶ περιμένουν προβιθασμούς, πρᾶσση καὶ... καὶ...

Μόνοι οἱ μαχηταὶ τῆς ἐλευθερίας, οἱ προκινδυνεύοντες ὑπὲρ αὐτῆς καὶ ἐν ὑπάρθῳ κοιμώμενοι καὶ πεινῶντες καὶ διψῶντες, αὐτοὶ μόνοι δὲν περιμένουσιν ἄλλο εἰμὴ τὴν εὐλογίαν τοῦ Ἰψίστου καὶ τὴν ἐμφάνισιν τοῦ ἐχθροῦ ἐκεῖ ἀντὶ δώρων ἀνταλλάσσοντι σφαῖρας πεφυρακτωμένας, καὶ ἡ

κλαγγὴ τῶν ὅπλων καὶ αἱ οἰμωγαὶ τῶν σφαζομένων χαιρετῶσι μόναι τὴν ἔλευσιν τοῦ νέου ἔτους.

Ἡ Χρυσάλλις εὐχεται οἱ πόθοι ὅλων νὰ πληρωθῶσι καὶ τὰ χρυσὰ σας ὄνειρα, ἐρατεινὰ ἀναγνώστρια, νὰ πραγματοποιηθῶσι μέχρι κεραίας, εὐχεται τὸ ἔτος 1867 νὰ ἐγγραφῇ χρυσοῖς γράμμασιν εἰς τὰς δέλτους τῆς Ἑλληνικῆς ἱστορίας καὶ νὰ θέσῃ τὰς φαινὰς κρηπίδας τοῦ μεγαλείου τῆς μικρᾶς καὶ ταλαιπωρουμένης πατρίδος μας· εὐχεται τέλος νὰ πολλαπλασιασθῶσιν οἱ φιλαναγνώσται καὶ νὰ ἀποσβεσθῇ ἐντελῶς ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸν φρασολόγιον ἡ φράσις *δυστροποῦντες συνδρομηταί*.

Ἄν δέ τις ἐκ τῶν καλῶν τῆς Χρυσάλλιδος ἀναγνωστῶν ἴδῃ τὸ χρυσόν του ὄνομα μελανοῖς γράμμασι σημειωμένον εἰς τὸν ἐντιμον κατάλογον τῶν ἀρνούμενων τὴν ἀπότισιν τῆς ὀφειλομένης συνδρομῆς των, ἃς μὴ λυπηθῇ· ἀλλ' ἃς εἰπῇ ἐμβλέπων πρὸς τοὺς ὁμοιοπαθεῖς γείτονάς του.

Ἔχει καὶ ἄλλους χειρότερούς μου ἡ Χρυσάλλις συνδρομητὰς.

.....

Πλὴν ὅχι, οἱ ἐκδόται τῆς Χρυσάλλιδος δὲν εἶναι ὅσον ἴσως φαίνονται κακοί· δὲν ἐπιθυμοῦσιν ἡ πρώτη τοῦ ἔτους νὰ γίνῃ αἰτία συμφορᾶς οὐδὲ εἰς κῶνωπα. Γνωρίζοντες πόσον οἱ δυστροποῦντες συνδρομηταὶ εἶναι φιλότιμοι, πόσον εἰς τὸ κεφάλαιον τῆς τιμῆς εἶναι εὐαίσθητοι, καὶ φοβούμενοι τὰς συνεπείας τοσαύτης εὐαισθησίας, ἀναβάλλουσι τὴν προαγγελθεῖσαν δημοσίευσιν τῶν ὀνομάτων ἐς ἄλλοτε. Τί; νὰ γίνωσιν ἀφορμὴ αὐτοχειριῶν, ἀποπληξιῶν καὶ ἀφαιμάξεων!... μὴ γένοιτο!.. Τοιούτων τραγικῶν ἐπεισοδίων προτιμῶσιν οἱ συντάκται νὰ πράξωσι καὶ αὐτοὶ ὅ, τι πρᾶττει ὅλος ὁ κόσμος κατ' αὐτὰς τὰς ἡμέρας, νὰ περιμετρώσιν.

Ἀφοῦ δὲ παρέλθωσιν αἱ ἡμέραι αὗται τῆς καθολικῆς προσδοκίας καὶ χαρᾶς, ἀφοῦ πάλιν ἡ μὲν γῆ ἀρχίσῃ τὴν συνήθη περιστροφὴν της, οἱ δὲ πολυμήχανοι αὐτῆς κάτοικοι τὰ θάνατα ἔργα των, τότε καὶ οἱ ἐκδόται, ἂν μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης παρὰ πᾶσαν ἐλπίδα δὲν εἰσπράξωσι τὰ καθυστερούμενα, θὰ δημοσιεύσωσι τὰ κλεινὰ ὀνόματα τῶν πολυθρullήτων φίλων των διὰ μιᾶς ἢ καὶ δύο τῶν ἐνταῦθα ἐκδιδομένων ἐφημερίδων στερεοτύπως.

